

Престижна награда за български учен от науките за Земята

На 12 юни 2006 г., в г. Виена, Австрия, на специална церемония по време на откриването на 68-та конференция и изложба на Европейската асоциация на геочелените и инженерите (EAGE) на нашия уважаван учен и колега проф. д-р Петър Ставрев бе връчена престижната награда „Конрад Шлюмберже“ за 2006 г. Тази награда се присъжда на членове на EAGE, които имат изтъкнати приноси в течение на годините за научно-техническия напредък на геонауките и по-специално на геофизиката. В съответната грамота, придружаваща медала, е подчертано, че наградата му се дава „...за дълговременни високо иновационни и напредничави приноси в теорията на потенциалните полета и по-специално през последните десет години. Неговият теоретичен труд „Диференциални подобни преобразования“ доведе до широки практически приложения при интерпретацията на гравиметричните и магнитометрични данни.“

Конрад Шлюмберже (род. през 1878 г.) е създателят на електрическите методи за изследване на рудни находища. От 1910 г. преподава физика във Висшето минно училище на Париж. Негова е заслугата за използването на изкуствени електрически полета, тяхното измерване и изобразяване чрез екипотенциални линии при търсенето на находища на метални руди. След Първата световна война той решава заедно с брат си Марсел Шлюмберже да разработи индустриалните приложения на електрическите методи за проучване и двамата създават през 1925 г. фирма под името Дружество за електропроучвания. Постепенно, започнала от изследване на рудни полета, фирмата развива дейността си доста широко за времето си и преминава към опити за изследване на нефтени находища. На К. Шлюмберже принадлежи идеята да измерва електрическото съпротивление на скалите директно в сондажите. През 1931 г. откриването на „естествените потенциали“ довежда до въвеждането на нови фундаментални методи на измерване, чрез които в сондажа могат да се отделят нефтоносните от непроницаемите и непродуктивни пластове. Така се създават първите каротажни методи, които откриват огромни перспективи пред проучванията и експлоатацията на нефтени и газови находища, а така също и за развитието на една от най-стабилните геофизични компании в света и до сега.

Повечето колеги от науките за Земята добре познават най-новия носител на наградата „Конрад Шлюмберже“ — проф. д-р Петър Ставрев. Той завършва специалността Геофизични методи на проучване във ВМГИ (сега МГУ „Св. Иван Рилски“) през 1960 г. До 1965 г. работи в Предприятието за геофизични проучвания и геоложко картиране, София. През този период участва в интерпретацията на геофизичните проучвания за търсене на нефт и газ в редица райони на Северна България. През 1965 г. спечел-

ва конкурс за асистент в катедра „Приложна геофизика“ при Геологопроучвателния факултет на ВМГИ, в която работи и до сега. През 1982 г. защитава дисертация за научната степен „кандидат на физическите науки“ (сега „доктор“) на тема „Изследване на подобни преобразования на гравитационните и магнитни аномалии за решаване на някои прави и обратни задачи на геофизичните проучвания“. През 1984 г. след конкурс е хабилитиран и получава научното звание „доцент“. През 1997 г. защитава дисертация на тема „Методи за афинни преобразования и моделиране при интерпретацията на магнитни и гравитационни аномалии“ за присъждане на научната степен „доктор на физическите науки“. През 1999 г. е избран за професор.

Научната дейност на проф. П. Ставрев е тясно свързана с проблемите на приложната геофизика, като най-задълбочените му изследвания и постижения са в областта на теорията на потенциалните геофизични полета — гравитационно и магнитно, методите и практическите подходи при интерпретацията на тези полета. От тук произтичат и основните му приноси, свързани с анализирването, преобразуването и моделирането на потенциалните полета на Земята, като особено задълбочено е изследвана и използвана при решаването на редица задачи в последните години т.нар. Ойлерова хомогенност на потенциалните полета. Като основна насока на всички негови научни изследвания е оптимизиране на използваните методи на геофизиката при изучаване на строежа на земната кора, на процесите в нея (магматизма), на структурата на рудните находища.

П. Ставрев се ползва с уважение от страна на колегите си и студентите. Освен своята научна и преподавателска заетост, той прие и предизвикателството да бъде председател на Дружеството на геофизиците в България от 1997 г. до 2005 г. През периода 1999–2002 г. председателства Балканската геофизична асоциация и под неговото активно ръководство се проведе на високо ниво 3-ия Балкански геофизичен конгрес през 2002 г. в София. На 4-ия Конгрес в Букурещ през 2005 г. той бе избран за *почетен член на Балканската геофизична асоциация*. Член е на Съюза на учените в България, на Европейската асоциация на геочелените и инженерите, на редколегията на Списание на Балканската геофизична асоциация. Всички тези неща определят П. Ставрев като социално ангажирана личност, със значимо присъствие в активностите на геофизичната общност у нас и в Европа.

Дружеството на геофизиците в България се гордее, че дълги години проф. П. Ставрев ръководеше дружеството, стабилизира го организационно и финансово и му създаде достойно име сред сродните европейски дружества. Честито проф. Ставрев!

Стефан Шанов
Председател на Дружеството
на геофизиците в България

CONRAD SCHLUM- BERGER AWARD

Award for Outstanding Contribution

The Conrad Schlumberger Award is presented to a member of the Association who has made an outstanding contribution over a period of time to the scientific and technical advancement of the geosciences, particularly geophysics.

The Conrad Schlumberger Award consists of a medal and a certificate.

THE SCHLUMBERGER AWARD 2006

is presented to

Petar Stavrev

IN recognition of his highly innovative and far-reaching contributions in potential field theory over a long period of time and especially in the last ten years. His theoretical work on the "Differential Similarity Transform" has led to wide practical applications in the interpretation of gravity and magnetic data.

Vienna, Monday 12 June 2006

Conrad Schlumberger

Conrad Schlumberger (1878) invented the electrical method of mineral prospecting. He completed his studies in Paris with degrees from the École Polytechnique and from the École des Mines, where he began teaching physics in 1910. He invented a way to detect metal ores of high electrical conductivity by generating an electric field in the ground and plotting the equipotential curves by voltage measurements. In 1912 he recorded the first map of equipotential curves in his Normandy estate.

After World War I, Conrad Schlumberger decided to develop an industrial application for his electrical prospecting method. Conrad and his brother Marcel founded their business in 1920, an enterprise that from 1926 was called Société de Prospection Électrique, known as 'the PROS.' From Conrad's research and Marcel's technological innovations, the PROS gradually extended its activity from metal ore prospecting to the exploration of possible oil-bearing structures. Conrad Schlumberger had the idea of measuring resistivity directly with an electrical sonde run in boreholes. The discovery in 1931 of a 'spontaneous potential' (SP) in boreholes introduced a new fundamental measurement. Recorded simultaneously with the resistivity curve, the SP curve enabled permeable oil-bearing beds to be differentiated from nonproducing impermeable beds. Electrical logging was born--a true watershed for oil exploration and development, and for the Schlumberger enterprise.